

насъкомо, което за да може да смуче гумата, издълбава дупки върху всички трънливи клоне и по този начинъ прави отъ всѣки бодилъ по една малка флейта.

Научното имѣ на това дърво е „тзоферъ. То отдѣля една гума, известна подъ името сенатова гума.

Розопроизводството у насъ

Розопроизводството е едно отъ най-важнитѣ поминъци на жителитѣ отъ Казанлъшката долина. То ѝ създаде славата на райска „Розова долина“, както въ отечеството ни, така и далече вѣнъ отъ него по свѣта.

Знае се, че розата е пренесена въ Казанлъкъ отъ вѣнъ, най-вѣроятно отъ Персия. Пренесена е била къмъ края на XVII-то столѣтие, следъ като долината била заселена съ турци и следъ като билъ основанъ Казанлъкъ. Пренесли я богатитѣ турци заради нейната красота и миризма. Отначало била садена въ дворнитѣ цвѣтни градини за украса и миризма. По-сетне започнали да я сѣятъ изъ полето и да добиватъ розово масло отъ цвѣтоветѣ ѝ.

Преди 30 години имаше 3 пѣти по-вече розови градини, отколкото сега — тогава около 30,000 декара, а въ 1927 год. само 12,000 декара. Тогава Казанлъкъ бѣ обкиченъ като вѣнецъ съ розови градини, а сега посетителтъ едва може да види на 2 мѣста такива. Розови градини има само по селата.

Много сж причинитѣ за отпадането на тая специална българска култура. Ще изтъкнемъ нѣкои. Докато розоварението ставаше по примитивенъ начинъ, въ малки казани, всѣки отгледвачъ на рози произ-

веждаше розово масло и го продаваше на търговцитѣ. Когато розоваренето следъ войнитѣ се индустриализира, слабитѣ и бедни розопроизводители пропаднаха. Това важи особено за гражданитѣ розопроизводители. Варенето на рози по примитивенъ начинъ изчезна съвършено въ града, постепенно изчезва въ селата и се замѣства съ модерно розоварене съ грамадни казани, съ пара, съ бензинъ и пр. Много допринесе да намалѣе отвъждането на рози фалшификацията на рѣзово масло съ „тереше“ — единъ ерзаць, който има почти сжщия съставъ като розовото масло, но нѣма най-главното му свойство неговата миризма. При тая фалшификация, която вършатъ повече търговцитѣ, розопроизводителитѣ нѣматъ смѣтка въ продажбата на розовото цвѣте и изоставиха розовата култура.

Отъ 2.—3 години розовото масло запачна наново да се търси и цената му се дигна неимоверно много — надъ 80,000 лв. за килограмъ. Това повдигна цената на розовото цвѣте, накара и населението отново да сада трендафилъ. Но се явява друга опасностъ — французкиятъ синдикатъ на голѣмитѣ парфюмери, главнитѣ купувачи на розовото масло — постепенно чрезъ българи изкупватъ розовата ни индустрия. Французитѣ сж вече господари на производството въ Карловска околия, която произвежда 2 пѣти повече отъ Казанлъшката. Въ Казанлъшко трудно ще настѣпятъ, защото имаме стари, солидни розови индустриалци, като: А. Орозовъ, Д. Папазоглу, Х. Христовъ и др., но кой знае?

Цвѣтенето на розитѣ въ Казанлъшко започва между 15 и 25 май